

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

facebook.com/szotk
twitter.com/tobakzveza
zadihaj.net
nvozdravje.si

E-NOVICE / December 2015

Vsebina:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice iz področja zdravja in okolja](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
  - [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

• Skupna Evropska iniciativa za nadzor nad rakom CANCON

Kaj je CanCon?

CanCon (Cancer Control Joint Action) je skupna iniciativa, ki je sofinancirana s strani sodelujočih inštitutov, organizacij, univerz, zdravstvenih domov in Evropske Unije. Celoten proračun znaša 6 milijard evrov. Iniciativa se je začela leta 2014 in se bo nadaljevala do leta 2017. Njen namen je pomagati državam članicam, da uvrstijo boj proti raku v nacionalne programe javnega zdravja in da se izdela vodič za izboljšanje kakovosti obvladovanja rakavih obolenj.

CanCon bo poskušal zmanjšati umrljivost za rakom, tako da se:

- izboljša kakovost oskrbe bolnikov z rakom v državah članicah;
- izboljša kvaliteto življenja bolnikov in ozdravelih s pomočjo svetovanj na temo preživelosti;
- zagotovi reintegracija in paliativna oskrba ter zmanjšanje razlik na posameznih stopnjah oziroma po posameznih zdravstvenih disciplinah nadzora nad rakom

CanCon poteka v devetih delovnih enotah, Slovenija je vodja 1. delovne enote, ki se dotika *koordinacije* in pomaga pri naslednjih 6. delovnih enotah, v katerih je v ospredju razvoj storitev za obvladovanje raka. Slovenija v tem sklopu dela v 7. delovni enoti na temo *oskrba za bolnike z rakom na družbeni ravni*. Glavni partner v Sloveniji je Nacionalni inštitut za varovanje zdravja ([NIJZ](#)), sodelujoči partner pa tudi Onkološki inštitut Ljubljana.

Po podatkih EUROSTATA, se rak z 1,2 milijona smrtnih žrtev letno, uvršča na 2. mesto vzrokov umrljivosti v EU (1. mesto zasedajo obolenja srca in ožilja), od teh je 4% – 8% smrtnih žrtev zaradi raka na delovnem mestu, kar pomeni 48.000 - 96.000 smrtnih žrtev na leto. Po oceni študije, ki jo je naročila Evropska Komisija je vsaj 20 milijonov delavcev v EU, krajši ali daljši čas izpostavljenih eni, ali več izmed 25 substanc, ki so bile predmet študije in jih je IARC (International Agency for Research on Cancer) uvrstil, v eno izmed skupin 1, 2A, ali 2B karcinogenov.

Število delavcev, ki so izpostavljeni eni izmed petih substanc, ki nastajajo kot stranski produkt raznih delovnih procesov v industriji ali prometu in so bili zajeti v študiji;

- 3,6 milijona delavcev je izpostavljenih emisijam iz dizelskih motorjev;
- 720.000 delavcev ima respiratorni trakt izpostavljen kristalnim silicijevim delcem;
- 10.000 delavcev je izpostavljenih na toploto odpornim keramičnim vlaknom;
- 229.000 delavcev je izpostavljenih prahu in dimu gumarske industrije;
- 1 milijon delavcev je izpostavljenih mineralnim oljem v motornih oljih;

Vedno več bolnikov premaguje bolezen, zato se več ne govori o tem, kako dolgo ljudje živijo po diagnozi, ampak o tem kakšna je njihova kvaliteta življenja po diagnozi.

Svetovni dan boja proti raku bo obeležen 4. februarja 2016. Aktivnosti, ki se bodo odvijale lahko spremljate [tukaj](#).

Več informacij o pa Cancron-u najdemo na [njihovi spletni strani](#).

- **1. december je bil Svetovni dan aidsa**

Vsako leto 1. decembra obeležujemo Svetovni dan aidsa, ki ga je Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) prvič razglasila leta 1988 in vse odtlej je to pomemben mednarodni dan, ki ga usklajeno obeležujemo po vsem svetu. Letošnji Svetovni dan aidsa še vedno poteka pod geslom globalne kampanje "Proti ničli - nič novih okužb, nič diskriminacije, nič umrlih zaradi aidsa". Število okuženih v svetu se povečujejo, prav tako tudi v Sloveniji, kjer sicer še vedno živi manj kot ena HIV pozitivna oseba na 1000 prebivalcev. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je v obdobju zadnjih 30 let zabeležil 725 okužb s HIV. V zadnjem desetletju je za aidsom zbolelo 112 oseb in 26 jih je po diagnozi aidsa umrlo.

Več informacij o temi najdete [tukaj](#).

- **Ne pozabite! 0,5 % dohodnine je najbolj aktualnih decembra**

Če želite še od svoje letošnje dohodnine 0,5 % darovati NVO, ki deluje v javnem interesu, imate na voljo samo še mesec dni. Vse informacije o tem, kako podariti 0,5 % dohodnine, najdete na spletni strani www.dobrodelen.si.

Če bi želeli 0,5 % svoje dohodnine darovati nam v SZOTK, najdete obrazec, ki si ga lahko natisnete, tudi [tukaj na naši spletni strani](#). Izpolnjen obrazec nato pošljete na pristojni davčni urad, ali pa v našo pisarno.

Iskreno se vam zahvaljujemo za vašo dobrodelnost.

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE IZ PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

- **[Francija prepovedala logotipe in uvedla enotno embalažo za tobačne izdelke](#)**

Od naslednjega leta dalje se bodo cigarete v Franciji prodajale v enotni nevtralni embalaži, potem ko so v Francoskem parlamentu, z minimalno večino, izglasovali predlog, ki je požel jezo tobačnih zagovornikov. Predlog je pozno v sredo za las šel skozi parlament, potem ko sta v preteklosti za potrditev amandmaja, ki ga je podprlo 17 parlamentarcev iz vladajoče socialistične stranke, manjkala dva glasova.

Parlamentarci so pred 7 meseci, v sklopu prvega branja, sprejeli paket obširnih reform v javnem zdravstvu, potem ko je Minister za Zdravje Marisol Touraine napovedal namero zmanjšati število s kajenjem povezanih smrti v državi, v kateri, po podatkih Svetovne Zdravstvene Organizacije (WHO), kadi četrtina celotnega prebivalstva. Prav tako kadi približno tretjina vseh najstnikov. Touraineov cilj je zmanjšati število kadilcev za 5%, oziroma na enega izmed petih odraslih na desetletje, saj bo Francija predvidoma progresivno zaostrovala protikadilsko zakonodajo. Francija je pred devetimi leti prepovedala kajenje v ograjenih javnih prostorih, vključno s pivnicami in restavracijami, kar je takrat veljalo za kontroverzno potezo. Prav tako so oblasti v Parizu prejšnji mesec podvojile kazni za smetenje s cigaretnimi ogorki in sicer na €68. V Parizu poberejo okoli 350 ton cigaretnih ogorkov vsako leto.

Lansko leto je Touraine ocenil, da v Franciji kadi približno 13 milijonov ljudi in da kajenje povzroči okrog 78.000 smrti letno, kar pomeni, da je kajenje vodilni vzrok prezgodnje smrti v državi.

V skladu z izglasovanim predlogom, bodo od maja naslednjega leta vse cigarete prodajane v nevtralni embalaži, ki bo enotnih barv in enotne velikosti, po zgledu Avstralije, ki je podobno zakonodajo sprejela pred tremi leti. Temu sta začeli slediti tudi Irska in Velika Britanija. Ime blagovne znamke bo prisotno, vendar v majhni, enotni pisavi. Prav tako na embalaži ne bo smelo biti logotipov tobačnih podjetij.

VIR: [The Local fr](#), 26.11.2015

- **[Skriti tobačni izdelki v trgovinah zmanjšajo tveganje dolgoročnega kajenja pri najstnikih](#)**

Če tobačni izdelki niso razstavljeni na izložbah v trgovinah, oziroma če niso razstavljeni na vidnih mestih, pomeni to za najstnike precejšno manjšo dovzetnost za kajenje v prihodnje. To je pokazala nova študija RAND korporacije. Študija je bila izvedena v edinstvenem laboratoriju, ki je replika nakupovalne blagovnice in predstavlja prvi realistični preizkus o tem, kako vpliva skritje tobačnih izdelkov v veleblagovnicah in trgovskih centrih na zmanjšanje želje po pričetku kajenja pri najstnikih. Raziskovalci so zasledili 11% zmanjšanje dovzetnosti za kajenje v primeru, ko je bila tobačna reklamna polica skrita, kot pa v primeru, ko je bila reklamna polica na dobro vidnem mestu za prodajalcem oziroma prodajalko. Izsledki bodo objavljeni v zborniku "Tobacco Control".

"Te ugotovitve nakazujejo, da bi zmanjšanje vidljivosti polic s tobačnimi izdelki v prodajnih trgovinah lahko znižalo število mladostnikov, ki bi želeli začeti s kajenjem," je povedal William Shadel, pomočnik direktorja Programa Zdravje Populacije in višji behavioralni znanstvenik neprofitne, raziskovalne organizacije RAND.

VIR: Eurekalert.org, 23.11.2015

- **V Parizu poteka konferenca Združenih narodov o podnebnih spremembah**

Konferenca COP21 poteka od 30. novembra 2015 do 11. decembra 2015. Konferenca je odločilnega pomena, saj se pričakuje, da bo prišlo do mednarodnega dogovora o podnebnih spremembah, ki bo dvig temperature zaradi podnebnih sprememb skušal držati pod mejo 2°C.

Trenutno največja novica s konference je obljuba Kitajske, da bo do leta 2020 modernizirala svoje termoelektrarne na premog, kar naj bi zmanjšalo njihove izpuste za 60%. Po poročanju Kitajske tiskovne agencije naj bi ta poteza zmanjšala izpuste CO2 na letni ravni za 180 milijonov ton. Kljub temu pa se Kitajska s težavo odreka fosilnim gorivom, saj je več kot 70% električnega toka na Kitajskem proizvedenega z izgorevanjem premoga. Kitajska je leta 2013 porabila 4,2 milijard ton premoga.

Konec tedna je prišla novica, da so se pogajalci zedinili glede vsebine osnutka sporazuma. O osnutku bodo sedaj odločali ministri posameznih držav. Neuradno pa še vedno ostajajo odprta vprašanja in pomisleki manj razvitih držav, ki so stališča, da bi jih tovrsten dogovor potisnil v nesorazmerno težjo pozicijo kot pa razvite države in zaradi tega zahtevajo odškodnine, oziroma financiranje za izgradnjo nizkoogljične infrastrukture, kar pa nekatere razvite države zaenkrat zavračajo.

Informacije o dogajanju na konferenci so objavljene [tukaj](#).

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

- **Srečanje v Evropskem parlamentu in diskusija z naslovom "Pharma pollution: an ignored cause of antimicrobial resistance", 10. december 2015, Bruselj**

Srečanje, ki se bo odvijalo 10.12.2015 od 10.00 do 13.00 ure v Evropskem parlamentu v Bruslju, bosta vodila Evropska poslanca Martin Häusling (Zeleni/EFA) in Jasenko Selimović (ALDE). Diskusija bo tekla o vlogi farmacevtske industrije pri dolgo zapostavljenem vzroku antimikrobne odpornosti (AMR – antimicrobial resistance) in o onesnaževanju okolja s strani industrijske proizvodnje in poljedelstva.

Program srečanja je dostopen [tukaj](#)

- **Srečanje ob mednarodnem dnevu prostovoljstva, 10. december 2015, Maribor**

Približuje se Mednarodni dan prostovoljstva, ki bo letos obeležen v četrtek, **10. 12. 2015**, s pričetkom ob 11:00 uri v prostorih MISC INFOPEKA.

Na srečanje so povabljeni predstavniki uradov MOM. Predstavljeni bodo izsledki raziskav, ki so bile izvedene med oktobrom in novembrom med članicami mreže "**Prostovoljstvo v Mariboru**", z namenom dodatne sistemske ureditve področja prostovoljstva v Mestni občini Maribor. Raziskava je med drugim podala odgovore o tem, koliko ur letno v našem mestu opravijo prostovoljci, kolikšno je število uporabnikov prostovoljskih programov in če/ali je prostovoljski delež kot lastni delež na razpisih omejen. Na srečanju bo tudi predstavljena nova brošura "**Prostovoljstvo v Mariboru**", ki je nadgrajena z novimi organizacijami in osveženimi podatki, s predstavnikom Slovenske filantropije - Združenje za promocijo prostovoljstva pa si bomo podrobneje ogledali spremembe, ki jih s seboj prinaša novela Zakona o prostovoljstvu.

Rok prijave je **8. 12. 2015**, na infopeka@infopeka.org ali na 02 300 68 50, 041 481 246. Vljudno vabljeni.

- **MaMin Coworking - mednarodno mladinsko delo, 15. december 2015, Ljubljana**

V prostorih razvojnega središča, Acceleration Business City Hub (BTC City, Hala D) bo 15. decembra 2015 potekal prvi MaMin Coworking, pod okriljem Mladinske Mreže MaMa.

Osrednja tema tokratnega MaMinega Coworkinga bo mednarodno mladinsko delo. Z vašim sodelovanjem bi radi načrtovali nove mednarodne projekte, iskali nove možnosti povezovanja, načrtovali kakšen nacionalni projekt z mednarodnimi partnerji. Na coworkingu pa vam bodo predstavili:

- nastajajočo mobilno aplikacijo za mladinske centre (rezultat mednarodnega projekta "Boost your internationality") ter
- novo publikacijo, ki vsebuje razne uporabne metode za mladinsko delo (rezultat mednarodnega projekta "*Youth creating solutions for meaningful participation*"),

Informacije o prijavi in druge vsebine najdete [tukaj](#).

Vljudno vabljeni!

[Nazaj na vrh](#)

• **Javni poziv za sofinanciranje programov mladinskega dela v letih 2016 in 2017**

Javni poziv je namenjen sofinanciranju programov mladinskega dela v letih 2016 in 2017, ki jih izvajajo organizacije v mladinskem sektorju, ki imajo status organizacije v javnem interesu v mladinskem sektorju in javni zavodi, ki delujejo v mladinskem sektorju, ter ki ustrezajo ciljem in predmetu tega javnega poziva.

Programi mladinskega dela so namenjeni mladim v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta.

Razpisovalec bo na osnovi pripravljenih predlogov programov v skladu z razpisnimi merili dodelil finančna sredstva za sofinanciranje programov po naslednjih skupinah:

- nacionalne mladinske organizacije
- mladinski centri
- druge nevladne organizacije

Sofinancirani bodo programi mladinskega dela, ki bodo umeščeni v vsaj eno izmed področij mladinskega sektorja ali več, ki so navedena v 4. členu ZJIMS:

- avtonomija mladih,
- neformalno učenje in usposabljanje ter večanje kompetenc mladih,
- dostop mladih do trga dela in razvoj podjetnosti mladih,
- skrb za mlade z manj priložnostmi v družbi,
- prostovoljstvo, solidarnost in medgeneracijsko sodelovanje mladih,
- mobilnost mladih in mednarodno povezovanje,
- zdrav način življenja in preprečevanje različnih oblik odvisnosti mladih,
- dostop mladih do kulturnih dobrin in spodbujanje ustvarjalnosti ter inovativnosti mladih in
- sodelovanje mladih pri upravljanju javnih zadev v družbi.

Prednostna področja javnega poziva so programi mladinskega dela, ki prispevajo k uresničevanju ciljev in pod področij poglavja »MLADI IN DRUŽBA« Resolucije o nacionalnem programu za mladino 2013-2022 (Uradni list RS št. 90/13), in sicer:

1. Spodbujanje participacije in zastopanosti mladih žensk in moških,
2. Spodbujanje ustanavljanja in razvoja organizacij v mladinskem sektorju, razvoja ključnih področij mladinskega sektorja ter zagotavljanje delovanja neorganizirane mladine,
3. Spodbujanje vključevanja v mednarodno mladinsko delo in učnih mobilnosti v mladinskem delu ter njihova krepitev,
4. Spodbujanje prostovoljstva med mladimi.

Razpisuje: Urad RS za mladino

Rok prijave: 12.1.2016

• **Horizon 2020: Horizon Prize - Better use of Antibiotics**

V okviru prednostne naloge "družbeni izzivi" programa za raziskave in inovacije je objavljen razpis za nagrado [Obzorja 2020](#) za boljšo uporabo antibiotikov. Nagrado v višini enega milijona evrov bo prejel posameznik ali skupina, in sicer za razvoj hitrega testa, s katerim bo mogoče ugotoviti, ali je pacienta treba zdraviti z antibiotiki ali ne.

Namen nagrade je ustaviti prekomerno uporabo antibiotikov in zajezi čedalje večjo protimikrobno odpornost. Na Evropskem centru za preprečevanje in obvladovanje bolezni namreč ocenjujejo, da zaradi odpornosti mikrobov na zdravila vsako leto umre 25 000 ljudi, stroški zdravljenja in odsotnosti z dela pa znašajo 1,5 milijarde evrov.

Razpisuje: Evropska komisija

Rok prijave: 17.8.2016

• **Javno naročilo: Pobuda Prostovoljci EU za humanitarno pomoč: program usposabljanja in usposabljanje kandidatov za prostovoljce**

Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) želi skleniti okvirne pogodbe o storitvah za razvijanje programa usposabljanja za pobudo Prostovoljci EU za humanitarno pomoč, zagotavljanje storitev usposabljanja za kandidate za prostovoljce ter ocenjevanje kompetenc usposobljenih kandidatov za prostovoljce.

Razpisuje: Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA)

Rok prijave: 18.12.2015

• **Javni razpis za izvedbo projekta "Izdaja slovarja namenjenega lažji komunikaciji migrantov z zdravstvenim osebjem"**

Predmet javnega razpisa je priprava in distribucija gradiva, ki bo olajšalo komunikacijo s tujci, ki obiščejo zdravstveno ustanovo in ne govorijo slovenskega jezika ter izvedba krajšega medkulturnega usposabljanja za zdravstvene delavce.

Predmet javnega razpisa obsega izvajanje dveh vsebinskih sklopov, in sicer:

- vsebinski sklop 1: Priprava gradiva za lažjo komunikacijo ciljne populacije z zdravstvenimi delavci,
- vsebinski sklop 2: Usposabljanje zdravstvenih delavcev in predstavitev gradiva.

Prijavitelji morajo ponuditi predmet javnega razpisa v celoti in se ne morejo prijaviti za izvajanje posameznega dela

predmeta javnega razpisa – posameznega vsebinskega sklop

Razpisuje: Ministrstvo za notranje zadeve

Rok prijave: 10.2.2016

- **Javno naročilo: Študija o vplivu nadnacionalnega prostovoljstva prek Evropske prostovoljske službe**

Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA) je objavila javno naročilo za izdelavo študije o oceni vpliva, učinkov in priložnosti, ki jih je ustvarila izkušnja nadnacionalnega prostovoljstva prek Evropske prostovoljne službe za mlade, vpletene organizacije in zadevne skupnosti, za namen podpore prihodnje politike.

Razpisuje: Izvajalska agencija za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA)

Rok prijave: 7.12.2015

- **Horizon 2020: Innovative Medicines Initiative (IMI2)**

V okviru prednostne naloge "družbeni izzivi" programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 so objavljeni javni razpis za sofinanciranje razvojnih in raziskovalnih projektov s področja zdravstva.

Razpisuje: Evropska komisija

Rok prijave: 12.1.2016

[Nazaj na vrh](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE IN
TOBAČNO KONTROLO

info@zadiahaj.net
info@tobak-zveza.si

Partizanska cesta 12
2000 Maribor
TEL: +386 5 917 80 76
GSM: +386 61 317 113